

Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
«Економічні перспективи підприємництва в Україні»

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПРИ ПРЕЗИДЕНТОВІ
РЕСПУБЛІКИ БІЛОРУСЬ
ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ В ПОЗНАНІ (РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)
ДЕРЖАВНА ФІСКАЛЬНА СЛУЖБА УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

СЕРІЯ «ПОДАТКОВА ТА МИТНА СПРАВА В УКРАЇНІ»

Серію «Митна справа в Україні» засновано в 2001 р. Її продовженням є серія
«Податкова та митна справа в Україні», яку започатковано в 2015 р.

*Присвячена 15-річчю
Навчально-наукового інституту економіки,
оподаткування та митної справи*

**УКРАЇНА – ТЕРИТОРІЯ МОЖЛИВОСТЕЙ
ДЛЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА**

*Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції
«Економічні перспективи підприємництва в Україні»*

У двох частинах

Частина 1

26–27 жовтня

**Ірпінь
2017**

Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
«Економічні перспективи підприємництва в Україні»

УДК 334.7(477)(063)
ББК 65.9(4Укр)290я431 Е45
У 45

Рекомендовано до друку Вченою радою Університету державної фіскальної служби України
(протокол № 16 від 5 грудня 2017 року)

Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної інтернет-конференції,
присвяченої 15-річчю Навчально-наукового інституту економіки, оподаткування та митної справи,
«Економічні перспективи підприємництва в Україні», 27–28 жовтня 2017 року

Рецензенти:

Е. В. Прушківська, доктор економічних наук, професор кафедри міжнародних економічних відносин Запорізького національного технічного університету;

О. С. Трегубов, кандидат економічних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Організаційний комітет:

Голова – Пашко П. В., д.е.н., професор, ректор УДФСУ;

Заступник голови – Швабій К. І., д.е.н., професор, директор навчально-наукового інституту економіки, оподаткування та митної справи УДФСУ;

Жмайлов В. М. – к.е.н., професор, проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи Сумського національного аграрного університету;

Войнаренко М. П. – д.е.н., професор, член-кореспондент НАН України, перший проректор Хмельницького національного університету;

Русак О. С. – д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки підприємства Академії управління при Президенті Республіки Білорусь (м. Мінськ, Республіка Білорусь);

Даріуш Новак – доктор наук, професор, завідувач кафедри управління та аналізу ресурсів підприємства Економічного університету в Познані (Республіка Польща);

Лазебник Л. Л. – д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки підприємства УДФСУ;

Белінська Я. В. – д.е.н., професор, завідувач кафедри міжнародної економіки УДФСУ;

Слюсарева Л. В. – к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства УДФСУ;

Гурочкіна В. В. – к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства УДФСУ;

Піжук О. І. – к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства УДФСУ.

У 45 **Україна – територія можливостей для розвитку підприємництва** : збірник матеріалів міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Економічні перспективи підприємництва в Україні», (26–27 жовтня 2017 р., м. Ірпінь) : у 2 ч. – Ірпінь : Університет ДФС України, 2017. – Ч. 1. – 662 с. – (Серія «Податкова та митна справа в Україні», т. 101).

ISBN 978-966-337-466-6

У збірнику опубліковано матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, присвячені питанням осмислення економічних проблем та перспектив розвитку підприємництва України. Основними напрямками досліджень є: економічна безпека та державне регулювання підприємницької діяльності; інноваційно-інвестиційні засади розвитку підприємництва в Україні; бюджетно-податкові та митно-тарифні складові підтримки підприємництва; теорія і практика маркетингових досліджень в підприємницькій діяльності; модель випускника вищого навчального закладу для підприємницької діяльності; Україна – територія можливостей для розвитку бізнесу: погляд молоді. Видання призначене для науковців, молодих вчених, аспірантів, студентів.

УДК 334.7(477)(063)
ББК 65.9(4Укр)290я431

Матеріали розміщено у авторській редакції. Відповідальність за зміст матеріалів, їх відповідність вимогам чинного правопису і достовірність фактів та статистичних даних несуть автори.

ISBN 978-966-337-466-6

© Науковий гурток «Економіст», 2017

© Університет ДФС України, 2017

Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
«Економічні перспективи підприємництва в Україні»

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
SUMY NATIONAL AGRARIAN UNIVERSITY
KHMELNYTSKYI NATIONAL UNIVERSITY
ACADEMY OF MANAGEMENT OF PRESIDENT OF
REPUBLIC OF BELARUS
POZNAŃ UNIVERSITY OF ECONOMICS (REPUBLIC OF POLAND)
STATE FISCAL SERVICE OF UKRAINE
UNIVERSITY OF THE STATE FISCAL SERVICE OF UKRAINE**

THE SERIES «TAX AND CUSTOMS IN UKRAINE»

The series «Customs in Ukraine» was founded in 2001. The continues this series –
«Taxation and Customs in Ukraine» started in 2015

*The conference is dedicated to the 15th anniversary of
the Educational and Scientific Institute of Economics,
Taxation, and Customs*

**UKRAINE - TERRITORY OF OPPORTUNITIES
FOR DEVELOPMENT OF ENTERPRISE**

**Proceedings of the International on Scientific and
Practical Internet Conference
«Economic perspectives of business in Ukraine»**

The materials included in two parts

Part 1

October 26-27, 2017

Болдирєва Людмила Миколаївна,

к.е.н., доцент, доцент кафедри
менеджменту і логістики

*Полтавського національного технічного
університету імені Юрія Кондратюка*

АГРОПРОДОВОЛЬЧИЙ СЕКТОР ЕКОНОМІКИ ЯК СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА СИСТЕМА

Питання продовольчої безпеки країни постійно знаходяться в полі зору як працівників органів державного управління та відповідних секторів економіки, так і вчених, що займаються даною проблематикою. З часу переходу нашої держави на ринкові засади господарювання поняття «агропромисловий комплекс», що увійшло у науковий обіг в 70-80 рр. ХХ століття, здійснюється спроба, замінити на інше поняття, що більш точно відповідає сучасним реаліям, зокрема, термін «агропродовольчий сектор» як складову економіки країни, розкрити його структуру.

Агропродовольчий сектор економіки, на наш погляд, включає галузі з виробництва продукції сільського господарства, її переробки та реалізації продовольства тобто, сільське господарство, харчову промисловість, сферу торгівлі продовольчими товарами. У науковій літературі вживаються такі терміни, як «система», «економічна система», «соціальна система», «соціально-економічна система». Поняття «система» є широко вживаним науковим поняттям, яке трактується дещо по-різному, навіть в енциклопедіях і словниках. Втім, важливими є ті характеристики терміну, що відповідають теорії систем.

На наше переконання головним елементом (ресурсом) АПС є люди (персонал підприємств, трудові ресурси сільських територій та ін.). З огляду на зазначене АПС має поєднувати в собі риси як економічної системи, так і соціальної системи, тобто розглядатися як соціально-економічна система. Це поняття, як і попередні, має неоднозначне тлумачення.

Зважаючи на тлумачення поняття «система», «економічна система», «соціальна система», на нашу думку, АПС як соціально-економічна система – це сукупність взаємозв'язаних галузей (видів діяльності) та сільської території з населенням, які утворюють разом певну цілісність, що охоплює процеси виробництва, обміну і споживання аграрної продукції та продовольства, забезпечуючого розвиток відповідних територій.

АПС як соціально-економічна система, на нашу думку, включає операційну, логістичну, фінансову, інформаційно-комунікативну та територіальну підсистеми.

Операційна підсистема, що є найважливішою підсистемою АПС, використовує виробничі потужності АПС для трансформації ресурсів (матеріально-технічних, людських та інших) у продовольство. Матеріально-технічні ресурси, що знаходяться на вході операційної системи АПС, як правило, мають промислове походження. Аналіз функціонування агробізнесу

розвинених країн свідчать про значний рівень розвитку АПС, зокрема сільського господарства (що входить до його складу), який забезпечується високою якістю достатньої кількості матеріально-технічних ресурсів, які формують матеріально-технічну базу АПС (машинно-тракторний парк, логістичну інфраструктуру та ін.). Однією з цілей операційної підсистеми АПС є формування доданої вартості у процесі перетворення ресурсів у продовольство.

Операційна підсистема АПС має складну будову і у свою чергу складається з підсистем другого рівня: операційної підсистеми сільського господарства; операційної підсистеми переробної промисловості; операційної підсистеми харчової промисловості; операційних підсистем оптової та роздрібно-внутрішньої торгівлі продовольством; операційних підсистем експорту та імпорту продовольства.

Логістична підсистема АПС (як і операційна підсистема) структурно складна. Виходячи із поставлених завдань щодо закупівлі необхідних для функціонування АПС ресурсів, їх переробки, збуту проміжної (сільськогосподарська сировина) та кінцевої (продовольство) продукції, логістичну підсистему АПС варто декомпонувати на такі підсистеми другого рівня: підсистема закупівель матеріально-технічних ресурсів, покликаних забезпечити функціонування галузей АПС; внутрішньовиробнича логістична підсистема АПС, яка з одного боку є складовою операційної підсистеми АПС, а з іншого – складовою транспортно-логістичної підсистеми; підсистема складування та управління запасами АПС, що включає як управління складськими потужностями АПС, так і управління запасами матеріально-технічних ресурсів, сировини, готової продукції; транспортна підсистема АПС, що забезпечує просування матеріального потоку АПС різними видами транспорту: залізничним, автомобільним, водним, трубопровідним та ін.; розподільча (маркетингова) підсистема АПС, що формується на засадах маркетингу та розподільчої логістики і покликана забезпечити маркетинг і збут готової продукції (продовольства); підсистема логістичного сервісу АПС, метою якої є надання споживачам логістичних послуг.

Завданням фінансової підсистеми АПС є забезпечення галузей АПС власними та залученими коштами, необхідних для функціонування операційної логістичної, інформаційно-комунікативної та територіальної підсистем. Фінансова підсистема АПС як підсистема першого рівня, на наш погляд, містить такі підсистеми другого рівня: підсистема інвестування суб'єктів господарювання АПС; підсистема фінансового менеджменту структурних складових АПС.

Недостатньо розвинена вітчизняна банківська система зумовлює нестачу інвестиційних ресурсів та обігових коштів в АПС, що викликає необхідність залучення коштів міжнародних фінансових організацій. Втім, на наш погляд, головним джерелом фінансування є внутрішні фінансові ресурси АПС. Зазначене зумовлює необхідність удосконалення контролінгу, застосування

бюджетування, інших інструментів фінансового менеджменту суб'єктів господарювання.

Завданням інформаційно-комунікативної підсистеми АПС, на наш погляд, є забезпечення власників, керівників, фахівців галузей АПС необхідною інформацією для розробки галузевих стратегій, обґрунтування управлінських рішень у сфері бізнесу, технологій, ефективного функціонування операційної, транспортно-логістичної, фінансової та територіальної підсистем АПС.

Інформаційно-комунікативна підсистема АПС, теж має складку побудову і як підсистема першого рівня включає, на наш погляд, такі підсистеми другого рівня: підсистему нормативно-правового забезпечення АПС; аналітичну підсистему АПС, що забезпечує прийняття рішень відповідними інституціями в межах АПС; підсистему інформаційно-консультативного забезпечення трансферу технологій для галузей АПС; підсистему підвищення кваліфікації персоналу АПС; підсистему зв'язків з громадськістю (паблік рілейшинз) АПС.

Територіальна підсистема АПС виконує соціальну та екологічну функції регіонального розвитку сільських територій, населених пунктів, де мешкають працівники галузей АПС, інших секторів національної економіки (оскільки частина підприємств АПС є містоутворюючими, що формують основу дохідної частини місцевих бюджетів).

Зважаючи на зазначені завдання, територіальна підсистема АПС, на наш погляд, може включати такі підсистеми: екологічна підсистема АПС, що виконує природозберігаючі та природовідтворюючі функції; підсистема розвитку сільських територій; підсистема соціального розвитку промислових зон АПС в місцях дислокації відповідних суб'єктів господарювання переробної та харчової промисловості.

Здійснений аналіз дозволяє ідентифікувати агропродовольчу систему економіки як соціально-економічну систему, що складається з підсистем першого та другого рівнів. До підсистем першого рівня належать операційна, логістична, фінансова, інформаційно-комунікативна та територіальна підсистеми, які у свою чергу розподіляються на підсистеми другого рівня, що конкретизують окремі завдання функціонування агропродовольчої системи.